

Hanna Sarkkinen vas

Kirjallinen kysymys palmuöljyn rasvahappotisleen (PFAD) poistamisesta jäteluokituksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Palmuöljyn tuotanto nykyisessä muodossaan aiheuttaa merkittäviä ympäristöongelmia ja sosiaalisia konflikteja. Palmuöljyntuotanto on linkitetty esimerkiksi sademetsäkatoon, uhanalaisten lajien elinympäristöjen heikkenemiseen, korruptioon ja maakiistoihin, joissa tuotantoalueiden köyhä väestö on usein heikossa neuvotteluasemassa. Kuluneilla vuosikymmenillä palmuöljyn kasvanut globaali kysyntä on luonut voimakasta painetta viljelmien laajentamiseen.

Osittain edellä mainituista syistä EU linjasi vuoden alussa, että palmuöljyä ei enää jatkossa voida luokitella ympäristöystävälliseksi polttoaineeksi ja sen liikennekäytöstä tulisi vaiheittain luopua vuoteen 2030 mennessä muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. 2010-luvulla palmuöljypohjaisen biodieselin liikennekäyttö Euroopassa on pääosin kasvanut vuosittain.

Palmuöljytuotannossa syntyy myös rasvahappotislettä, josta käytetään kirjainlyhennettä PFAD (Palm Fatty Acid Distillate). Öljypalmun hedelmän käsittelyn yhteydessä hedelmä saa välttämättä kolhuja, minkä seurauksena osa rasvasta pilaantuu. Tästä pilaantuneesta osasta jalostetaan rasvahappotislettä. Euroopan unioni on antanut jäsenmaiden päättää itsenäisesti, miten palmuöljyn sivuvirrat luokitellaan. Esimerkiksi Ruotsi, Norja ja Ranska ovat päättäneet luokitella PFAD:n sivutuotteeksi. Suomi sen sijaan on päättänyt luokitella PFAD:n jätteeksi.

Suomen valitseman jäteluokituksen perusteella PFAD-pohjainen uusiutuva diesel on vapaa hiilidioksidiverosta. Käytännössä jäteluokitus on siis tuki raaka-aineelle, joka on linkitetty moniin ihmisoikeus- ja ympäristöongelmiin. Luokitus mahdollistaa myös, että jätteen alkuperää ei tarvitse määrittää muiden biopolttoaineiden raaka-aineiden tavoin.

Suomen tulisi monien muiden maiden tavoin harkita PFAD:n luokittelua jätteen sijasta sivutuotteeksi, koska sitä syntyy välttämättä osana palmuöljyn tuotantoketjua ja sen jatkokäytölle on varmuus. Jäteluokituksen antama vapaus hiilidioksidiverosta luo välillisesti kannusteen lisätä ongelmallista palmuöljyn tuotantoa ja lisää tuotannon kannattavuutta. Samalla luokitus vaikeuttaa raaka-aineen toimitusketjun jäljitettävyyttä, sillä jätteeksi luokitellun raaka-aineen seurantavelvoite on löyhempi kuin muilla raaka-ainevirroilla. Tämä hankaloittaa mahdollisten ympäristöongelmien ja ihmisoikeusloukkauksien estämistä sekä selvittämistä.

Rinteen hallitus on saanut kansainvälistä huomiota kunnianhimoisista ilmastotavoitteistaan ja on sitoutunut tekemään oman osuutensa kansallisesti sekä EU:ssa rajatakseen ilmastonlämpenemi-

Kirjallinen kysymys KK 238/2019 vp

sen 1,5 celsiusasteeseen. Hallitus on sitoutunut olemaan myös kokoaan suurempi maailmalla ja kantamaan globaalia vastuuta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko valtioneuvosto aloittaa toimenpiteet palmuöljyn rasvahappotisleen poistamiseksi jäteluokituksesta?

Helsingissä 18.10.2019

Hanna Sarkkinen vas